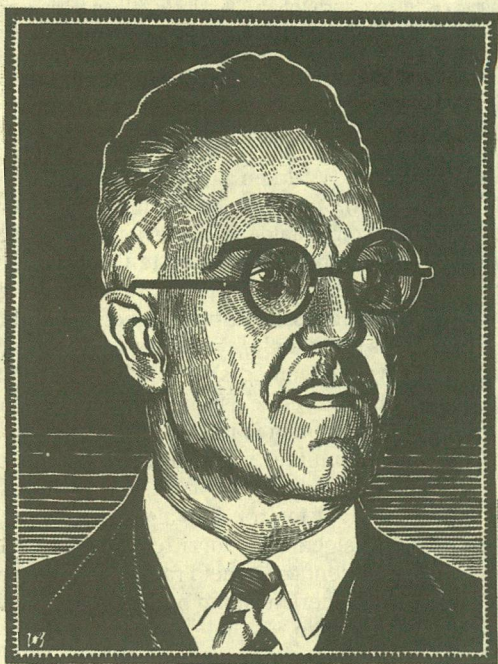

VERBIST, Alfons (Itegem 15 september 1888 – Bonheiden 24 oktober 1974).

Was de zoon van een bakker en werd in 1912 leraar aan de katholieke normaalschool te Mechelen, waar hij in 1907 het diploma van onderwijzer had behaald. Verbist gaf er pedagogie en muziek, terreinen waarop hij zich verder bleef bekwamen. In 1931, na bijkomende opleiding in het buitenland, promoveerde hij te Gent tot doctor in de opvoedkunde.

Als normalist engageerde Verbist zich in de **katholieke Vlaamse studentenbeweging**, die in die jaren de waarde van de sociale inzet beklemtoonde. Als jong leraar wierp hij zich in de Vlaamse en sociale strijd, hierin aangemoedigd door zijn vriend priester Ivo Cornelis.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog stichtte hij met onder meer **Philip van Isacker** een niet-activistische studiekring, die via een netwerk van wijkkringen de naoorlogse Vlaamse actie in het Mechelse moest voorbereiden. Uit deze kring groeide na de wapenstilstand het Katholiek Vlaamsch Verbond, dat een aandeel had in de vervlaamsing en de democratisering van de katholieke partij te Mechelen. Verbist,

PROFESSOR DR. A. VERBIST, SENATOR
VOORZITTER DER KATH. VL. VOLKSPARTIJ

Verkiezingsaffiche voor de parlementsverkiezingen van 1939. Alfons Verbist was voorzitter van de Katholieke Vlaamse Senaatsgroep (1935), stimulator van het Beginselakkoord KVV-VNV, voorzitter van de KVV (1936) en Kamerlid (1939). (KADOC)

die zich vanaf 1919 ook engageerde in de **christelijke arbeidersbeweging**, speelde daarbij een leidende rol. Hij steunde, zoals Van Isacker, de invoering van de standenvertegenwoordiging in de katholieke partij in de overtuiging dat die ook haar Vlaams karakter zou waarborgen. Hij weigerde echter de door de arbeiders aangeboden plaats op de Kamerlijst en gaf de voorkeur aan zijn onderwijstaak aan de normaalschool. Hij werd voorzitter van het werkersverbond van het arrondissement, dat dankzij hem en secretaris **Edward Clottens** op Vlaams gebied zeer strijdvaardig was. Van 1927 tot 1938 was hij gemeenteraadslid en vanaf 1933 ook schepen te Mechelen.

In 1932 aanvaardde Verbist omwille van de schoolkwestie een senaatszetel. Hij bekleedde weldra een leidende positie in de Katholieke Vlaamsche Senaatsgroep, waarvan hij in november 1935 voorzitter werd in opvolging van de overleden **Hector Lebon**. In die hoedanigheid kondigde hij samen met **Frans van Cauwelaert**, voorzitter van de Katholieke Vlaamsche Kamergroep, aan dat de leden voortaan nog enkel Nederlands zouden spreken in het parlement. Nog voor de parlementsverkiezingen van mei 1936 werd hij Vlaams secretaris van de Katholieke Unie.

Verbist, die al in 1924 op het congres van de **Katholieke Vlaamsche Landsbond** en in 1925 op de Vlaamse Sociale Week begrijpende standpunten had ingenomen tegenover de katholieke Vlaams-nationalisten, bleek, na de katholieke verkiezingsnederlaag van mei 1936, de geknipte figuur om een brug te slaan naar het **Vlaamsch Nationaal Verbond (VNV)**. Op 11 oktober 1936 werd hij voorzitter van het voorlopig directorium van de **Katholieke Vlaamsche Volkspartij (KVV)** en lag hij door zijn persoonlijke inspanningen aan de basis van het **Beginselakkoord KVV-VNV**, dat hij op 8 december 1936 mee ondertekende. In een radio-rede, begin november 1936, deed hij een oproep om "mede te bouwen aan de Vlaams-nationale orde in de KVV". In maart 1937 werd hij bevestigd als voorzitter van de KVV, functie die hij cumuleerde met het voorzitterschap van de Katholieke Vlaamsche Senaatsgroep. Als zodanig speelde hij een vooraanstaande rol in het politieke leven op het einde van de jaren 1930. In februari 1939 ondertekende hij het zogenaamde **Manifest van Antwerpen** ten gunste van **Adriaan Martens**. Bij de verkiezingen van 1939 stapte hij van de Senaat naar de Kamer over.

Na de Tweede Wereldoorlog werd Verbist lid van het voorlopig organisatiecomité dat de stichting van de **Christelijke Volkspartij** moest voorbereiden. In de regering-**Paul-Henri Spaak** was hij van 20 maart 1947 tot 27 november 1948 minister van volksgezondheid en het gezin. Als minister sprak hij als eerste in het parlement altijd in het Nederlands. Intussen had hij al in september 1944 gepro-

testeerd tegen de excessen van de repressie. In 1950 werd hij voorzitter van de opnieuw opgerichte maar kortstondige Vlaamse Katholieke Kamer-groep. In 1961 trok hij zich uit de politiek terug, maar hij bleef actief in Vlaamse organisaties voor pedagogie en volksopvoeding.

LITERATUUR: *Feestbundel Prof. Dr. A. Verbist*, z.j. (1952); – H. de Lannoy, 'Verbist, Alphonsus Petrus', in *NBW*, XII, 1987.

EMMANUEL GERARD